

Saksframlegg

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
007/26	Ungdomsrådet	PS	26.01.2026
010/26	Formannskapet	PS	28.01.2026
007/26	Kommunestyret	PS	05.02.2026

Saksbehandler
Marianne Moen Knutsen

Arkiv

ArkivsakID
25/1324

Spørsmål om permisjon til ferie for skoleelever. Behandling av endringsforskrift

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.
2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 28.01.2026 - 010/26

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.
2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).

Vedlegg:

Høringsbrev - Forskrift om endring i forskrift om permisjon fra skolen, Birkenes kommune, Agder
Forslag til forskrift om endring i forskrift om permisjon fra skolen, Birkenes kommune, Agder
Visning av forslag til endringer i forskrift om permisjon fra skolen, Birkenes kommune, Agder
Utskrift 05.11.2025 av forskrift om permisjon fra skolen
Epost med høringssvar fra Utdanningsforbundet Birkenes
Høringsforslag fra Utdanningsforbundet Birkenes
Epost med høringssvar fra ansatte ved Engesland skol
Høringssvar fra ansatte ved Engesland skole
Uttalelse fra FAU ved Valstrand skole
Forslag til forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen - Birkenes kommune - Agder

Ungdomsrådet - 007/26

UR – behandling:

Avstemning over kommunedirektørens forslag til vedtak:

Vedtatt enstemmig med 6 stemmer.

UR – vedtak:

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.

2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).

Formannskapet - 010/26

FM – behandling:

Avstemning over kommunedirektørens forslag til vedtak:

Vedtatt enstemmig med 9 stemmer.

FM – vedtak:

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.
2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).

Kommunestyret - 007/26

KS – behandling:

Endringsforslag fra Sp, foreslått av Syvert Emelius Furholt, Senterpartiet

Det ønskes å stryke følgende setninger under § 4:

- “ Skolekorps og Foreninger bør etterstrebe og arrangere felles turer eller samlinger utenfor den ordinære skoletiden.”
- " Det vil normalt ikke bli innvilget permisjon til ferie."

Avstemning over formannskapets innstilling satt opp mot formannskapets innstilling med endringsforslaget fra Sp:

Formannskapets innstilling vedtatt med 14 mot 7 stemmer (Frp (2), Sp (4), Retterholt (H)).

KS – vedtak:

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.
2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).

Saksopplysninger:

Bakgrunn for behandling i folkevalgt organ

Kommunestyret vedtok 30.10.2025 i [sak 112/25, Spørsmål om permisjon til ferie for skoleelever](#), å sende vedlagte forslag til endringsforskrift på høring til ansatte i skolene i Birkenes. Høringsuttalelse er gitt av Utdanningsforbundet Birkenes (heretter UDF). Ansatte på Engesland har gitt uttalelse om at de støtter UDFs høringsuttalelse. Det samme har FAU ved Valstrand skole selv om organet i henhold til kommunestyrets vedtak ikke har rett til å gi uttalelse i saken.

Om høringsuttalelsen og kommunedirektørens forslag til vedtak

I høringsuttalelsen fra UDF er det gitt forslag til ny forskrift. Kommunestyrets forslag til endringsforskrift kommenteres ikke systematisk, og det gis ikke direkte forslag til endring, fjerning eller tillegg av setninger i forslaget. Kommunedirektørens vurdering er at kommunestyret strengt tatt ikke har adgang til å vedta ny forskrift der gjeldende forskrift oppheves uten at det gjennomføres en høring der blant annet elever, foreldre, elevråd og FAU gis anledning til høringsuttalelse. Siden foreslåtte forskrift i liten grad avviker fra gjeldende forskrift, som jo var på høring hos de nevnte, kan

det muligens forsvares at kommunestyret legger til grunn unntaksregelen og unnlater høring (fvl. § 37 tredje ledd bokstav c), om kommunestyret ønsker å votere over om denne skal vedtas endelig. Kommunedirektøren foreslår at kommunestyret fastsetter en ny forskrift som bygger på forslaget fra UDF, men der "tidagersregelen", begrepet ferie og bestemmelsen om utenlandsopphold "beholdes", samt enkelte andre mindre endringer. Det korrekte blir da at forslaget til forskrift sendes på en ny fullstendig høring, før kommunestyret vedtar denne endelig.

I det følgende gir kommunedirektøren en vurdering av punktene under UDFs punkt 2, Forslag til kommunal bestemmelse, på side 1 i uttalelsen, der kommunestyrets forslag til endringsforskrift og gjeldende forskrift enten støttes eller kritiseres. Kommunedirektøren vurderer så spørsmålet om tak på ti permisjonsdager og begrepet ferie, samt spørsmålet om bestemmelsen om utenlandsopphold bør beholdes.

Nærmere om høringsuttalelsen

UDF foreslår, som kommunestyret, at det skal fremkomme at skolen skal gjøre en "individuell vurdering" av hver permisjonssøknad. Uttrykket er ikke brukt i gjeldende forskrift, men det fremgår av forskriften som helhet at vurderingen av om en permisjonssøknad skal innvilges nødvendigvis må være individuell. Kommunedirektøren støtter likevel at dette fremgår av forskriften.

UDF foreslår omtrent samme vilkår for innvilgelse som i gjeldende forskrift: om velferdsmessige, sosiale, kulturelle eller religiøse grunner foreligger. Kommunestyret har foreslått dette strøket i forslaget til endringsforskrift. Kommunedirektørens vurdering er at dette bør fremgå av forskriften. UDFs forslag er i så henseende enda tydeligere formulert enn gjeldende forskrift.

UDF foreslår at det fremgår av forskriften at skolen ikke har plikt til å tilrettelegge for opplæring eller utarbeide et undervisningsopplegg i permisjonsperioden. Som UDF forklarer (s. 9 øverst) er dette i samsvar med lovens forarbeider ([punkt 9.5.5.1 i Prop. 57 L \(2022-2023\)](#)). I kommunestyrets forslag til endringsforskrift er dette poenget nevnt under overskriften "Ferie" i § 3, mens det ikke fremgår av gjeldende forskrift. Kommunedirektørens vurdering er at poenget bør fremgå av forskriften.

UDF foreslår at konsekvenser ved fravær uten innvilget permisjon beskrives og nedfelles i forskriften. Forslaget er nærmest likelydende ordlyden i gjeldende forskrift.

UDF foreslår at rektor treffer vedtak i saker om elevpermisjon, men at rektor kan delegere myndigheten til kontaktlærer for permisjoner på inntil to dager. Dette samsvarer med gjeldende forskrift, mens kommunestyret foreslår at rektor *eller andre administrativt/merkantilt ansatte* behandler søknaden. Videre åpner ikke kommunestyret for delegering til kontaktlærer. Kommunedirektørens vurdering er at gjeldende forskrift/forslaget fra UDF er det mest hensiktsmessige. Dette ser ut til å fungere bra i praksis i Birkenes-skolen.

Spørsmål om tidagersregelen og begrepet ferie

UDF foreslår at taket på ti permisjonsdager og bruk av begrepet "ferie", som både er nedfelt i gjeldende forskrift og som kommunestyret har foreslått, fjernes. UDF skriver at reguleringen "ikke har hjemmel i lovverket og skaper ulik praksis". Det er ikke riktig at reguleringen ikke har hjemmel i lovverket. Tvert imot hjemler opplæringslova at kommunen har adgang til å sette en slik øvre grense ([punkt 9.5.5.2 i Prop. 57 L \(2022-2023\)](#)):

Departementet foreslår å ikkje vidareføre regelen om at ein elev berre kan få permisjon i inntil to veker om gongen. Departementet meiner at det bør vere opp til kvar enkelt kommune å vurdere kor lang permisjon ein elev kan få.

Kravet i lova om ei samla sett forsvarleg opplæring vil i seg sjølv setje ei grense for kor mange og kor lange permisjonar kvar enkelt elev kan få. Forslaget inneber at kommunane elles vil stå fritt til

sjølve å fastsetje ei øvre grense for lengda og talet på permisjonane. Kommunen avgjer om det skal givast permisjon til dømes dersom familien ønskjer å ta ferie, eller dersom eleven ønskjer å delta på treningssamlingar utanom helgar og feriedagane til skolen. Ein kommune kan framleis avslå ein søknad om permisjon sjølv om det er forsvarleg å gi permisjon dei skoledagane det blir søkt om. Kommunar som ønskjer det, kan framleis ha ei øvre grense for permisjon på to veker i dei lokale forskriftene sine.

UDF skriver vidare at et slikt tak kan virke unødvendig begrensende og hindre reell individuell vurdering. Kommunedirektøren er ikke enig i at regelen hindrer individuell vurdering. Kommunen plikter jo etter loven å foreta en individuell vurdering. Når da loven i følge departementet må tolkes slik at kommunen *kan* sette et øvre tak på antallet permisjonsdager, kan en slik begrensning objektivt sett umulig hindre en individuell vurdering. Kommunedirektørens erfaring er dessuten at skolene i Birkenes vurderer permisjonssøknadene reelt individuelt. Kommunedirektørens vurdering er at tidagersregelen bør beholdes, men at det forskriftsfestes en adgang til å dispensere fra regelen i særskilte tilfeller. Det er i tillegg verdt å merke seg at elev/foreldre kan kreve at opptil ti virkedager i løpet av et år ikke blir ført på vitnemålet blant annet dersom eleven har fått godkjent permisjon etter forskriften ([opplæringsforskriften § 9-44](#) tredje ledd). Det skal føres fravær på vitnemålet fra og med 8. trinn (bestemmelsens første ledd). Tidagersregelen kan således sies å kunne ha en motiverende funksjon for elever som står i fare for høyt fravær.

UDF ønsker å fjerne begrepet ferie fra forskriften og heller positivt oppregne permisjonsgrunner som kan være legitime. Kommunestyret foreslår å bruke begrepet ferie, som også brukes i gjeldende forskrift, men å fjerne gjeldende forskrifts bestemmelse om at *“det kan gis permisjon ved store familiebegivenheter, alvorlig sykdom, dødsfall eller begravelser i nærmeste familie”*. UDF skriver også at det er *“konseptuelt inkonsekvent å omtale ferie som en mulig permisjonsgrunn”*, og viser til at begrepet *“ferie”* referer til perioder hvor det ikke pågår ordinær undervisning, mens permisjon forutsetter fritak fra pliktig opplæring i skoletiden. Kommunedirektøren er ikke enig i denne argumentasjonen. Kommunedirektøren legger til grunn en bredere og mer allmenn forståelse av begrepet ferie. En alminnelig språklig forståelse av betydningen av ordet *“ferie”* kan være perioder på flere dager og mer til rekreasjon, adspredelse og avslapping, og kan innbefatte kortere eller lengre reiser. Det innbefatter også fri fra arbeid og skole.

UDF skriver videre om ferie at *“formuleringen i gjeldende forskrift kan skape forvirring ved den implisitt antyder at det er mulig å søke permisjon til ferie”*. Videre skriver de: *“En klarere tilnærming er å utelate enhver referanse til ferie og i stedet konsentrere forskriften om de situasjonene der det faktisk foreligger opplæring å søke permisjon fra”*. Som forklart over er kommunedirektørens vurdering at det språklig sett gir mening å tale om *“permisjon til ferie”*. Videre mener kommunedirektøren det må være mulig å holde to tanker i hodet samtidig: Både å regne opp positivt de forhold som kan kvalifisere til permisjon, og samtidig tydelig markere at det som et klart utgangspunkt ikke skal innvilges permisjon til ferie. Kommunedirektøren fastholder at gjeldende setning om det kan være *“helsemessige eller velferdsmessige forhold i familien som medfører at skolen bør innvilge en permisjonssøknad”*, kan være et aktuelt grunnlag for i enkelte tilfeller også å innvilge permisjon til ferie. En tilsvarende formulering foreslås av UDF, og kommunedirektøren støtter denne formuleringen.

Spørsmålet om utenlandsopphold

UDF har utelatt det som i gjeldende forskrift er § 4 om utenlandsopphold. Så lagt kommunedirektøren kan se er det ikke gitt noen begrunnelse for dette. Kommunedirektørens vurdering er at bestemmelsen bør beholdes i ny forskrift. Bestemmelsen gjengir opplæringsloven § 2-2 andre ledd, som lyder: *“Barn har plikt til grunnskoleopplæring når dei har vore i Noreg i tre månader. Plikta fell bort når barnet oppheld seg utanlands i tre månader.”* I tillegg gis litt mer *“kjøtt*

på beinet” ved at det tas med forklaringer gitt i departementets merknader til lovbestemmelsen ([Prop. 57 L \(2022-2023\) punkt 69](#)). Det er ikke uvanlig i forskrifter at konkrete lovbestemmelser gjentas og utdypes. Et eksempel på dette er gjeldende forskrifts bestemmelse om permisjon til elever som tilhører et trossamfunn utenfor Den norske kirke. Kommunestyret foreslår bestemmelsen videreført. UDF foreslår at bestemmelsen skal lyde ordrett (på bokmål) likt med aktuell lovbestemmelse. Kommunedirektøren støtter denne tilnærmingen.

Konsekvenser for økonomi og ansatte

En ny høringsrunde vil selvfølgelig kreve noe mer ressurser fra ansatte. Om forslaget til ny forskrift blir endelig vedtatt etter ny høringsrunde, er kommunedirektørens vurdering at behandlingen av permisjonssøknader vil bli mer effektiv og enklere for rektorer og kontaktlærere.

Oppfølging av vedtak i saken

Om kommunestyret vedtar å sende ny forskrift på høring, sørger kommunedirektøren for at dette blir gjort.

Anbefaling

1. Kommunestyret fastsetter ikke endelig kommunestyrets forslag til endringsforskrift.
2. Kommunestyret vedtar å sende vedlagte forslag til ny forskrift på høring med frist 18. mai (det siste vedlegget).